

ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์*

Psychological Experiences of Unwanted Pregnancy Women*

หทัยทิพย์ ไชยวาที วท.บ.** โสริษฐ์ โพธิแก้ว กศ.บ.***
จิราพร เกศพิชญวัฒนา Ph.D.****

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่อาศัยพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีจำนวน 12 ราย ข้อมูลได้มาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และบันทึกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยแสดงว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นช่วงเวลาจิตใจเป็นทุกข์อย่างยิ่ง เป็นวิกฤตอย่างยิ่ง ส่งผลต่อจิตใจ และวิกฤตนี้สามารถคลี่คลายได้ด้วย ความเห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา จากบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ เพื่อน และจากหน่วยงานที่ช่วยเหลือ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นประสบการณ์ของหญิงตั้งครรภ์ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นความรู้สึกแรกเมื่อตั้งครรภ์ เป็นความรู้สึกช็อก ตกใจ สับสน เสียใจ รู้สึกผิด และซ้ำเติมตัวเองว่าเป็นคนไม่ดีในสายตาของสังคม 2) ประเด็นของการพยายามหาทางออกจากภาวะทุกข์ใจใหญ่หลวงและการที่ได้มีบุคคลต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือด้วยความรักและเข้าใจทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกทางออกที่เหมาะสมและส่งผลให้เกิดความรู้สึกดีขึ้นต่อตนเองและลูก 3) ประเด็นของบทเรียนชีวิต ผู้ให้ข้อมูลได้รับความรักและความเข้าใจจากครอบครัว เพื่อน มากขึ้น และช่วยให้เธอรู้อัจฉริยะมองอนาคตและเกิดความตั้งใจปรับเปลี่ยนตัวเองสู่หนทางที่ดีขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านจิตใจ และเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือต่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประสบการณ์ด้านจิตใจ

Abstract

This phenomenological research aimed at examining the psychological experiences of unwanted pregnancy women. Data were collected by in-depth interviewing of 12 females who lived in Emergency Home in the patronage Association for the Promotion of the Status of Women. Collected data were by qualitative methodology. Psychological experiences of the 12 key informants could be arranged into 3 themes as follow: 1) theme of the feeling: Feeling of unwanted pregnancy women were shock, confusion, feeling of guilt and self-blame, 2) theme of the finding the solutions: The solutions came with being by love and understanding of parents, friend and professional people, 3) theme of the learning: This unwanted experience was the lesson that helped change themselves for the better. The research findings could be used to understanding psychological experiences of the unwanted pregnancy women and could be useful to lead a way of psychological and helping for the unwanted pregnancy women.

Keywords: Unwanted pregnancy, Psychological experience

* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องป้องกันและแก้ไข ข้อมูลของสภาวิชาการคุมกำเนิดแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (APCOC) แสดงว่าทุกปีมีผู้หญิงกว่า 80 ล้านคนทั่วโลกต้องประสบปัญหาตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และกว่า 46 ล้านคนทำแท้ง และประมาณ 78,000 คน ต้องเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย¹ ในประเทศไทยสถิติของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีเพิ่มมากขึ้น และปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพกายและสุขภาพจิต² ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและเร่งในการหาวิธีทางเพื่อป้องกันแก้ไข

ผลกระทบทางใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีมาก สิ่งที่มีผลต่อสภาพจิตใจอย่างมากได้แก่ ความวิตกกังวล ความผิดหวัง ความท้อแท้และความเครียด^{3,4} สภาวะจิตใจเช่นนี้ส่งผลต่อการคิด การตัดสินใจ และกระทบต่อไปยังส่วนอื่นๆ ของชีวิต หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการความเข้าใจ การยอมรับจาก พ่อแม่ ครอบครัว คนรอบข้าง ตลอดจนต้องการคำปรึกษาจากผู้ที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้าน เพื่อให้การช่วยเหลือ สนับสนุนทางด้านจิตใจ⁵ การศึกษาประสบการณ์ ทางด้านจิตใจของพวกเธอผ่านเสียงบอกเล่าของเจ้าของเรื่องราว เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการเยียวยาฟื้นฟู แนวทางในการบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้พวกเธอกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้ง

การรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ศึกษาด้านจิตวิทยาโดยตรงมีจำนวนน้อย ส่วนมากศึกษาเกี่ยวกับการทำแท้งและทัศนคติทางสังคมสงเคราะห์ ในแง่ของการศึกษา จึงยังมีช่องว่างที่เกี่ยวกับด้านจิตใจ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ด้านจิตใจ ในความจริงที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติและความเชื่อของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวปรากฏการณ์วิทยาข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลจากหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ขอเข้ารับความช่วยเหลืออาศัยพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมด้วยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากบทสัมภาษณ์และบันทึกภาคสนาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวปรากฏการณ์วิทยา ข้อมูลได้มาโดยการบันทึกเสียงสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบมีแนวทางในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ใช้ระยะเวลา 60-90 นาทีต่อครั้ง ร่วมด้วยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลได้รับการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติคือ 1) เป็นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ขอความช่วยเหลือพักพิงอยู่ในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ที่อยู่ในระหว่างการตั้งครรภ์หรือคลอดบุตรแล้ว 2) มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเพียงพอในการให้ข้อมูล และ 3) มีความเต็มใจในการให้ข้อมูล และยินยอมให้ทำการวิจัยโดยได้รับการแจ้งสิทธิในการเป็นผู้ให้ข้อมูล แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางวิจัยคุณภาพ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้กระทำในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน จนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว

ในแง่จริยบรรณในการวิจัย 1) ผู้วิจัยถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลขอคำยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล 2) บอกให้ทราบถึงสิทธิในการถอนตัวและมีสิทธิไม่ตอบคำถามใดก็ได้ในระหว่างการสัมภาษณ์ 3) ผู้วิจัยปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้วิจัยเป็นความลับ ปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลและใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น 4) ขออนุญาตในการบันทึกเทปเสียง และ 5) หากผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสะเทือนใจเกิดขึ้นผู้วิจัยหยุดสัมภาษณ์และให้ความช่วยเหลือผู้ให้ข้อมูลตามวิชาความรู้ทางการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามที่ได้ศึกษา มาพร้อมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ทราบ

ในงานวิจัยมีข้อจำกัด ดังนี้คือ 1) ผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้เป็นประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีเท่านั้น ข้อมูลที่ได้ไม่ครอบคลุมอ้างอิงไปยังหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในภาพรวมทั้งหมด 2) การวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลได้ครอบคลุมทุกประเด็น เนื่องจากข้อจำกัดในการขอเข้าเก็บข้อมูลในบ้านพักฉุกเฉินและผู้ให้ข้อมูลบางส่วนไม่สามารถติดต่อได้ภายหลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้มีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 ราย อายุระหว่าง 17 - 33 ปี การศึกษาต่ำสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ด้านการประกอบอาชีพมีหลากหลาย ได้แก่ นักศึกษา ที่ตั้งครรภ์ระหว่างเรียนจำนวน 1 คน นักเรียนนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ระหว่างภาคเรียนสุดท้ายการศึกษาจำนวน 2 คน อาชีพรับจ้างทั่วไป 5 คน พนักงานบริษัท 3 คน เกษตรกร 1 คน อายุครรภ์ขณะสัมภาษณ์ตั้งแต่ 7 เดือน จนถึงหลังคลอด 10 วัน ผู้ให้ข้อมูลทุกรายไม่ได้ตั้งครรภ์กับสามีที่ถูกต้องตามกฎหมายและทุกกรณีขาดการรับผิดชอบจากฝ่ายชาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยทำแท้งด้วยตนเองมาก่อน

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้สอดคล้องกับ เมทินี พงษ์เวช^๖ ที่กล่าวถึงหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือในบ้านพักฉุกเฉินไว้ว่า สิ่งที่พบคือ ความทุกข์ทรมานใจของผู้หญิงที่ประสบปัญหา ที่ได้พยายามทำแท้งให้ตัวเองด้วยวิธีต่างๆ แล้วไม่สำเร็จรวมทั้งความพยายามฆ่าตัวตาย เพราะหาทางออกไม่ได้ เป็นภาวะที่บีบคั้นมาก

2. ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลได้ 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 เมื่อ “ท้อง”: ความรู้สึกนึกคิดเมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ความรู้สึกแรกที่รู้ว่าตนเองท้องคือ ความตกใจกลัว ซ็อก งง สับสนและเสียใจที่ตน “พลาด” ท้องโดยไม่ตั้งใจ ไม่ต้องการ คำถามหนัก ๆ มากมายเกิดขึ้นในใจว่าจะต้องทำอะไรกับชีวิต สามารถจะแก้ปัญหาได้อย่างไร ชีวิตวันข้างหน้าจะเป็นเช่นไร และความรู้สึกที่ต้องสูญเสียหลายสิ่งในชีวิต เช่น โอกาสเจริญก้าวหน้าทางการทำงาน การเรียน ทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนที่รักต้องจากบ้านเพื่อปิดบังความจริง และกระหน่ำซ้ำเติมด้วยความรู้สึกกว่าตนเองเป็นคนไม่ดี เป็นคนเลว ในสายตาของสังคม “หลุดจริต คือไม่อยากได้ คือถ้าท้องแล้วปัญหาหลาย ๆ อย่างมันมีมาแล้วนะ ถ้าท้องปุ๊บปัญหา มัน มี ซมาพร้อมกันท้องนี้ละจะทำยังไง” “หุดหู่ ทำอะไรไม่ถูก จะเอาออกที่ไหน แล้วถ้าแม่รู้จะเป็นยังไง... ถ้าคนรอบข้างเรารู้แล้วจะเป็นยังไง เราก้เรียนอยู่เทอม

สุดท้ายแล้ว เราจะเรียนจบไหม ถ้าคนอื่นเค้ารู้ว่าเราท้องก่อนเราก้โดนไล่ออก รู้สึกกังวลใจทำอะไรไม่ค่อยสบายใจ” “อยู่บ้านเราสบายทุกอย่าง เราสบายแล้วนะ มาพลาด คิดดูเราได้อยู่กับลูกเราทุกวันแล้วเราต้องทิ้งลูกทิ้งแม่มา มาอยู่คนเดียว มาอยู่ในสังคมที่อะไรก็ไม่วู้ อยู่บ้านที่มีความสุขมาก พี่เพิ่งซื้อรถได้ไม่ถึงปี คือชีวิตสมบูรณ์หมดแล้วนะ ลงตัวหมดแล้ว สบายมากแล้ว... จากลำบากกลายเป็นสบาย เหมือนกับขึ้นไปตึก 10 ชั้น แล้วลงมาอยู่ชั้นล่างอีก มันแบบใจหายนะ กว่าที่จะตะเกียกตะกายขึ้นไปได้ มันใช้เวลานานมาก แล้วแบบหล่นตุ๊บลงมาน่ะสาหัสสาหัสกัน”

มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความรู้สึก เช่น การท้องที่เกิดขึ้นผิดจากความคาดหวังของสังคม ไม่มีกำลังด้านเศรษฐกิจเพียงพอในการเลี้ยงดูลูก ท้องในวัยเรียนฝ่ายชายไม่รับผิดชอบไม่ว่าปัจจัยใดก็ล้วนสร้างความทุกข์ใจให้เป็นอย่างยิ่ง ภาวะที่เกิดขึ้นจึงเป็น “ภาวะวิกฤต” ที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นโดยเร็วและทันทีทันใด⁷ สิ่งที่ต้องการคือคนที่เข้าใจ การยอมรับและการให้กำลังใจ เพื่อบรรเทาความรู้สึกหนักหน่วงทุกข์โงมที่เกิดขึ้นในใจ เพื่อจะได้สามารถหาทางออกจากปัญหาที่รุมเร้าได้

2.2 ความหวังที่ผันแปร: หนทางในการพยายามหาทางออก เมื่อความผันแปรใหญ่หลวงเกิดขึ้นในชีวิต การดิ้นรนของทางออกอย่างสะเปะสะปะ ทุก ๆ ทางที่จะนึกได้ก็ดำเนินไป การยุติการตั้งครรภ์เป็นความคิดแรกสุดที่เกิดขึ้น นำไปสู่ความพยายามทำแท้งด้วยวิธีการต่างๆ และเมื่อไม่สำเร็จพวกเขาจำใจยอมรับทางเลือกการตั้งครรภ์ต่อ และต่อมาทางออกก็คือ การเสาะหาสถานที่ให้ความช่วยเหลือ การตัดสินใจมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินมาจากหลายแรงจูงใจ ทั้งความต้องการหลบหนีจากสังคมเดิม ความไม่อยากจะคนรอบข้างรับรู้ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่มีเงินพอเลี้ยงดูลูก รวมทั้งเหตุผลในใจอื่น ๆ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ช่วยบรรเทาความรุนแรงของอารมณ์ ความรู้สึก ความทุกข์ใจ และมีผลต่อการตัดสินใจของพวกเขาคือ ความเข้าใจ การยอมรับของสมาชิกในครอบครัวการมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ การมีเพื่อน มีคนรอบข้างที่เข้าใจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เกิดการแก้ไขปัญหา การปรับตัวและการเลือก

ทางออกจากปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ “เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือเลย จากที่ว่าเคยเกลียดพ่อมัน เกลียดมันคนไม่ยกเอาไว้ พอหน้าเคื่อบอกว่ามีเรื่องอะไรเคื่อบจัดการเอง เรามีหน้าที่คลอด เดี่ยวยายช่วยเลี้ยงเอง แม่เลี้ยงนะ เราก็เข้าใจ อย่างน้อยเด็กมันได้อยู่ในที่ที่ดีใจ อย่างน้อยเคื่อบก็ได้อยู่ท่ามกลางความรักของตาของยายของเคื่อบ” “พอเคื่อบตื่นเราก็รู้สึกว่าก็เหมือนคนแรกที่เราท้อง เรารักเคื่อบเวลาที่เคื่อบตื่นก็คุยกับเคื่อบก็บอกขอโทษเคื่อบที่แต่ก่อนจะเอาเคื่อบออก ที่เคยตีท้องเคยกินยาสตรี 5 ขวด พอไม่ออก พอเคื่อบตื่นเราก็บอกเคื่อบว่า แม่ขอโทษนะ ที่เคยคิดจะฆ่าเคื่อบ บอกว่าอย่าโกรธแม่นะ ถ้าเป็นไปได้อีกคงไม่ทำหรอก ถ้ารู้ว่าไม่มีสถานที่แบบนี้แต่แรกก็คงไม่คิดจะฆ่าตัวตาย ก็คงไม่คิดจะเอาเคื่อบออก”

ด้วยความช่วยเหลือ ความเข้าใจ กำลังใจที่ได้รับ ทำให้ความรู้สึกต่อลูกในท้องก็เปลี่ยนไปด้วย ตอนแรกที่ตั้งครรภ์ความรู้สึกที่มีต่อลูกในท้องคือไม่รักไม่ต้องการไม่สนใจ อยากทำแท้ง อยากกำจัด แต่ความรู้สึกค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป เกิดเป็นความรัก ความห่วงใย ความผูกพัน ความหวังดี ที่มีให้ลูกผู้เป็นสายเลือดของตน “กลับบ้านคือ เราทำทุกอย่างแล้วมันไม่ออกใจ กลับมาบ้านทั้งๆ ที่รู้ว่าไม่มีใครยอมรับอยู่แล้ว ถามว่าตอนแรกเกลียดเด็กคนนีใหม่ก็คือ เกลียด ก็คือรักไม่โทษตัวเอง ตอนแรกเราโทษแต่เคื่อบว่าจะมาเกิดทำไม เราไม่ได้คิดว่าที่เคื่อบเกิดมาเป็นเพราะอะไร เพราะเราทำตัวเองพอมายู่ที่นี่แม่เคื่อบก็ให้กำลังใจ เคื่อบก็โทรมาตลอด จากนั้นความรู้สึกก็เริ่มเปลี่ยนไป ถึงแม้ว่าเราไม่สามารถเลี้ยงเคื่อบได้เต็มทีอย่างน้อยก็ยังดีกว่าไปฆ่าเคื่อบ”

นักจิตวิทยาและกลุ่มทางจิตวิทยาเป็นอีกความช่วยเหลือรูปแบบหนึ่งที่สร้างแรงส่งเสริมทางจิตใจ ทำให้ได้อ่อนคลาย ได้รู้ว่ายังมีคนเข้าใจ ได้ขอคิดนำไปใช้ในการปรับตัวปรับใจและต่อสู้ พรรณทิพย์ เกษะนันท์ (อ้างถึงใน สุวิมล จอดพิมาย)^๕ กล่าวว่า การจัดบริการการศึกษาให้บุคคลในบรรยากาศของการยอมรับ อบอุ่น และปลอดภัย จะทำให้บุคคลได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก การช่วยเหลือและการให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ลดความตึงเครียด พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เกิดการยอมรับและกล้าเผชิญปัญหา เป็นการนำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กนกวรรณ ธรรววรรณ^๖

เสนอไว้ว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการพูดคุยภาวะที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ผ่านการฝึกฝน เพื่อการรับฟังปัญหาและให้ข้อมูลรอบด้านแก่ผู้มีปัญหา อย่างเคารพสิทธิและความต้องการของผู้หญิงที่เป็นปัญหา สิ่งทีบุคคลกลุ่มนี้ต้องการเป็นอันดับแรกๆ คือความเข้าใจ การยอมรับ ตลอดจนการปรึกษากับนักจิตวิทยาผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

การสนับสนุนทางด้านสังคมส่งผลต่อการเลือกทางออกในอนาคตให้แก่ลูก การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีทางเลือกที่ถูกเลือกนั้นมีอยู่ 2 ทางคือ ทางแรก คือ 1) การยกลูกกลับบ้านพักฉุกเฉิน และ 2) การฝากให้บ้านพักฉุกเฉินเลี้ยงดูแล เป็นเวลา 6 เดือน เพื่อแม่จะได้ออกไปทำงานและเตรียมความพร้อมที่จะรับลูกออกไปเลี้ยง ทางเลือกแรกนั้นมาจากปัจจัยหลายประการดังที่ แอนนา ฟรอยด์ และเบนเดต ที่ (อ้างถึงใน ตรึงเนตร พรรณตวงเนตร)^๗ อ้างถึงปัจจัยสำคัญสองประเด็น คือ ปัจจัยภายนอกได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ความไม่พร้อมในเรื่องที่อยู่อาศัยหรือ รายได้ และปัจจัยภายในได้แก่ สภาพจิตใจของมารดา เช่น ความไม่พร้อมทางอารมณ์ การปฏิเสธลูกหรือ ความขัดแย้งทางจิตใจระหว่างปัจจัยภายนอกกับปัจจัยภายใน เช่น การไม่ได้สมรส หรืออาจเป็นความต้องการของตนเอง

2.3 บทเรียนชีวิต การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เรียนรู้ที่จะเข้าใจและรักครอบครัวมากขึ้น มีความรักในเพื่อนมากขึ้น และความผิดพลาดสอนให้เธอได้คิดถึงอนาคตและเกิดความตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้น “พอมายเจอเรื่องแบบนี้ หนูเห็นนะว่า เมื่อก่อนคิดว่าเพื่อนไม่ให้ความสำคัญ ะไรกับหนูเลยนะ แบบทำอะไรเพื่อนไม่แคร์ ไม่อะไรเลยนะ แต่พอมายเจอเรื่องแบบนี้ รู้สึกว่าเพื่อนรักเรานะ เพื่อนเป็นห่วงเรานะให้คำปรึกษาทุกอย่างช่วยเหลือ พยายามช่วยหมดทุกอย่าง ทั้งๆ ที่บางครั้งเราท้อเราคิดอะไรไม่ออก เพื่อนก็ยังหาหนทางให้เรานะ” “มาอยู่ที่นี่จึงได้คิดได้อย่างนี้ เพราะการที่เรานิ่งขึ้นกับครอบครัวจากนี้ไปก็คือครอบครัวของเรา จะทำอะไรก็ต้องคิดถึงครอบครัวตัวเองมากที่สุด จากเมื่อก่อนเคยร้นอยากออกไปอยู่ข้างนอกมากกว่า ตอนนี้ก็อยากกลับบ้านอยากกลับไปอยู่บ้าน”

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตกอยู่ในความมืดมนของความทุกข์ใหญ่หลวง การช่วยเหลือทั้งโดยตรงและโดยอ้อมของทั้งบ้านพักฉุกเฉิน ครอบครัว พ่อแม่ เพื่อน สะท้อนให้เห็นว่าจิตใจที่มีความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตาและกรุณาจะช่วยนำพาและโอบอุ้มเขาเหล่านั้นให้พบกับแสงสว่างในชีวิต งานวิจัยนี้ได้ช่วยให้ผู้วิจัยได้สัมผัสกับความสงบของจิตใจ ซึ่งซ่อนเร้น แฝงตัวอยู่รอบ ๆ ตัวผู้ที่อยู่ในโลกมืด และนำพาเขากลับมาสู่โลกด้วยจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาต่อในเรื่องในส่วนของความรู้สึกนึกคิดของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อการตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม การฝากลูกและการเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเส้นทางอนาคตและสภาพของลูกที่เกิดจากแม่ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
3. ศึกษาเพิ่มเติมประเด็นครอบครัว เพราะจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าครอบครัวเป็นกำลังใจที่สำคัญมากในการหาทางออกและการเยียวยาจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว ขอขอบคุณครู-อาจารย์ เพื่อน ที่มีความห่วงใย ขอขอบคุณพี่น้องหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เอื้อเฟื้อเรื่องราวในชีวิตเป็นวิทยาทาน

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. คมคุ้มกันผ่านครุวัณคุมกำเนิดโลก [ออนไลน์] 2552 [อ้างเมื่อ 20 มีนาคม 2552]. จาก <http://www.moph.go.th>
2. Kuroki LM, Allsworth JE, Redding CA, Blume JD, Peipert JF. Is a previous unplanned pregnancy a risk factor for a subsequent unplanned pregnancy ?. American Journal of Obstetrics & Gynecology 2008; 199: 517.e1-517.e7.

3. Leathers SJ, Kelley MA. Unintended Pregnancy and Depressive Symptoms Among First-Time Mothers and Fathers. American journal of Orthopsychiatry 2000; 70(4): 523 - 531.
4. สุขาดา รัชชกุล. การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2541.
5. กนกวรรณ ธราวรณ. บันทึกประสบการณ์ของผู้หญิงที่ท้องเมื่อไม่พร้อม. รายงานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง; 2548.
6. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องปัญหายุติการตั้งครรภ์. บริการสังคมทางเลือกเพื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ [ออนไลน์] 2552 [อ้างเมื่อ 20 มีนาคม 2552]. จาก <http://www.manager.co.th>
7. สิรินุช เสี่ยงมศักดิ์. การเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครรภ์ต่อของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ศึกษาเฉพาะกรณีสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2548.
8. สุวิมล จอดพิมาย. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจภายใน-ภายนอกตน อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์ [วิทยานิพนธ์]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2537.
9. ตรึงเนตร พรรณดวงเนตร. บริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องการ [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2538.